

FIȘA DISCIPLINEI

ANUL UNIVERSITAR 2020-2021

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Artă Sacră

2. Date despre disciplină

2.1.Denumirea disciplinei	INSTITUȚII ECLEZIASTICE ORTODOXE ÎN TRANSILVANIA – SECOLUL AL XIX-LEA			2.2. Cod disciplină	OMR1006		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei	DC

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp de studiu individual:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					42
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					36
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					50
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual	133				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none">• Informații fundamentale despre Istoria Bisericii.• Cunoașterea și capacitatea de aplicare a principiilor de lectură și interpretare a unui text istoric.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența minim 70%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor. Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. Plagierea lucrării de seminar și a temelor din portofoliu atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">• Să identifice principalele instituții ecleziastice ortodoxe din Transilvania în secolul al XIX-lea.• Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor de organizare și funcționare instituții ecleziastice ortodoxe din monarhia austriacă în perioada studiată.• Să demonstreze capacitatea încadrării cronologice a evenimentelor istorice și a personalităților definitorii pentru această temă.• Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele dobândite.• Să dezvolte deprinderi de lectură și de interpretare a surselor istorice în scopul reconstituirii veridice a trecutului.• Să demonstreze competențe reale de actualizare a semnificației evenimentelor istorice în vederea transmiterii ei în mediile contemporane.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none">• Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare.• Să demonstreze capacitatea de conexare a informațiilor de istorie bisericească pentru realizarea dialogului interreligios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al	Să introducă studentul în sfera cunoașterii și înțelegerii
---------------------------	---

disciplinei	organizării, atribuțiilor și mecanismelor de funcționare a instituțiilor ecleziastice ortodoxe din Transilvania în secolul al XIX-lea.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să familiarizeze studentul cu probleme de metodologie a cercetării istorice. • Să explice și să faciliteze înțelegerea fenomenelor/evenimentelor istorice care au avut influențe asupra instituțiilor ecleziastice ortodoxe din Transilvania. • Să formeze conștiința istorică și să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<i>Viața bisericească ortodoxă în Monarhia austriacă în secolul al XIX-lea</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Legislația ecleziastică ortodoxă în Monarhia austriacă în secolul al XIX-lea</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Preot și parohie în lumina legislației bisericești ortodoxe din secolul al XIX-lea</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Protopop și protopopiat în lumina legislației bisericești ortodoxe din secolul al XIX-lea</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Instituția Consistoriului</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Instituția episcopatului în lumina legislației cu caracter bisericesc din secolul al XIX-lea</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Mitropolia</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
<i>Sinodalitatea în Biserica Ortodoxă Română din Transilvania și Ungaria (sec. al XIX-lea)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
<i>Instituții ecleziastice ortodoxe și greco-catolice din Transilvania în secolul al XIX-lea. Perspectivă comparată</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri

Bibliografie

- Nicolae Bocșan, Ioan Vasile Leb, Marius Eppel, Gabriel-Viorel Gârdan, *Instituțiile Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania (1850-1918). Studii*. Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009

- Ioan Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Marius Eppel, Pavel Vesa, *Instituțiile ecleziastice. Compendiu de legislație bisericească (secolul al XIX-lea)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010
- Andrei Șaguna, *Corespondența*, I,1, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel Gârdan, Pavel Vesa, Bogdan Ivanov, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005
- Andrei Șaguna, *Corespondența*, I,2, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Bogdan Ivanov, Vasa Lupulovici, Ioan Herbil, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007
- Andrei Șaguna, *Corespondența*, II, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Gabriel-Viorel Gârdan, Ioan-Vasile Leb, Beatrice Dobozi, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008
- Andrei Șaguna, *Corespondența*, III, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009
- Andrei Șaguna, *Corespondența*, IV, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011
- Andrei Șaguna, *Corespondența*, V, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011
- Mircea Gheorghe Abrudan, *Ortodoxie și Luteranism în Transilvania între Revoluția pașoptistă și Marea Unire – evoluție istorică și relații profesionale*, Editura Andreiana & Editura Presa Universitară, Sibiu/Cluj-Napoca, 2015
- Nicolae Bocșan, Ioan Lumperdean, Ioan-Aurel Pop, *Etnie și confesiune în Transilvania: secolele XIII-XIX*, Fundația „Trei Crișuri”, Oradea, 1994
- Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari Andras (coord.), *Istoria Transilvaniei*, vol. III, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008
- Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, *Istoria Transilvaniei*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2013
- † Lucian Mic, *Relațiile Bisericii Ortodoxe Române din Banat cu Biserica Ortodoxă Sârbă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Editura Presa Universitară Clujeană & Editura Episcopiei Caransebeșului, 2013
- Camil Mureșanu, Nicolae Bocșan, Ioan Bolovan (coord.), *Revoluția de la 1848 -1849 în Europa centrală*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000
- Paul Brusnovski, *Reforma constituțională din Biserica Ortodoxă a Transilvaniei între 1850-1923*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007
- Paul Brusnovski, *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010
- Paul Brusnovski, *Învățământul confesional ortodox din Transilvania între anii 1848-1918: Între exigențele statului centralizat și principiile autonomiei bisericești*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, ediția a II-a revăzută și adăugită, vol. I-II, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010
- Nicolae Popea, *Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei baron de Șaguna*, Tiparul Tipografiei Archidiecezane, Sibiu, 1879, reeditată la Editura Cronicar, București, 2002
- Nicolae Popea, *Memorialul Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei baron de Șaguna sau luptele naționale politice ale românilor, 1846-1873*, tom I, Sibiu, 1889

- Nicolae Popea, *Andrei baron de Șaguna*, București, 1900
- Ilarion Pușcariu, *Metropolia românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania*, Sibiu, 1900
- Ioan Lupaș, *Viața și faptele Mitropolitului Andrei Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii sale*, Sibiu, 1909
- Mircea Păcurariu, *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008
- Mircea Păcurariu, *O viață închinată Bisericii și neamului: Sfântul ierarh Andrei Șaguna*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012
- Keith Hitchins, *Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania 1846-1873*, traducere de Aurel Jivi, București, 1995
- Johann Schneider, *Eclesiologia organică a mitropolitului Andrei Șaguna și fundamentele ei biblice, canonice și moderne*, Editura Deisis, Sibiu, 2008
- Pavel Vesa, *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1701-1918)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006
- Nicolae Bocșan, Diegter Brandes, Olga Lukacs, *Evoluția instituțiilor episcopale în Bisericele din Transilvania. Partea I, De la începuturi până la 1740*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010
- Ciprian Ghișa, *Episcopia greco-catolică de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850. Volumul 1 Biserica greco-catolică din Transilvania după 150 de ani de la unirea cu Roma*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2008
- Ion Cârja, *Biserică și societate în Transilvania în perioada păstoririi mitropolitului Ioan Vancea*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007
- Daniel Dumitran, *Un timp al reformelor. Biserica greco-catolică din Transilvania sub conducerea episcopului Ioan Bob 1782-1839*, Ediția a II-a, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007
- Ioana-Mihaela Bonda, *Mitropolia română unită în timpul păstoririi lui Alexandru Sterca Suluțiu (1853-1867)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008
- Gabriel Gârdan, *Andrei Șaguna and the Contemporary Historiography*, în *Transylvanian Review*, vol. XX, Supplement no. 4, (2011), pp. 287-303
- Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Marius Eppel, *Sinodalitatea în Biserica Ortodoxă Română din Transilvania și Ungaria (sec. al. XIX-lea)*, în Nicolae Bocșan, Ana Sima, Ion Cârja, *Identități profesionale în Europa Central-Orientală, secolele XVII-XXI*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 427-452
- Nicolae Bocșan, Gabriel-Viorel Gârdan, *Andrei Șaguna și tipărirea Bibliei*, în *Tabor*, anul II, nr. 11, februarie 2009, pp. 13-21.
- Ioan Chirilă, Gabriel-Viorel Gârdan, *Elemente de definire a identității profesionale ortodoxe românești în lucrările de drept canonic elaborate de Andrei Șaguna*, în Nicolae Bocșan, Ana Sima, Ion Cârja, *Identități profesionale în Europa Central-Orientală, secolele XVII-XXI*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 511-520.
- Nicolae Bocșan, Gabriel-Viorel Gârdan, *Din trecutul relațiilor interconfesionale românești. Andrei Șaguna și Alexandru Sterca Suluțiu*, în *Revista Teologică*, serie nouă, anul XVIII, nr. 4/2008, pp. 25-40.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
<i>Mitropolitul Andrei Șaguna</i>	dezbatere sau discuție colectivă	2 seminarii

Legislația bisericească ortodoxă sârbă până în secolul al XIX-lea	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Legislația bisericească ortodoxă în Transilvania în secolul al XIX-lea	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Legislația cu caracter eclezial în Țările Române	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Legislația cu caracter eclezial în Bucovina	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Studiu de caz: Andrei Șaguna și ierarhia sârbească în lumina corespondenței	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Studiu de caz: Mitropolia și protopopiatul Românași în epoca Șaguna	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Studiu de caz: Viața religioasă în protopopiatul Mureș, 1849-1873	dezbateri sau discuție colectivă	2 seminarii
Bibliografia Este aceeași cu cea de la curs.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la răspândirea creștinismului. • Identificarea principalelor etape din istoria Bisericii creștine în primele trei secole și încadrarea cronologică a evenimentelor și 	<p>COLOCVIU condiționat de: predarea portofoliului de la seminar.</p> <p>21 IANUARIE 2021, ora 10.00</p> <p>25 IANUARIE 2021, ora 16.00</p> <p>RESTANȚE 12 FEBRUARIE 2021, ora 16.00</p>	50%

	persoanelor.		
	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrarea competențelor reale de înțelegere a semnificației evenimentelor istorice 		
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar. • Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu teme teologice și aspectele istorice discutate. • Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice. 	<p>Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrare de seminar, fișe de lucru, etc.</p> <p>Portofoliul se predă în data de 14 IANUARIE 2021</p>	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la răspândirea creștinismului.			
Să cunoască etapele principale din istoria Bisericii creștine în primele trei secole.			

Data completării Semnătura titularului de curs Semnătura titularului de seminar

27 aprilie 2020

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....